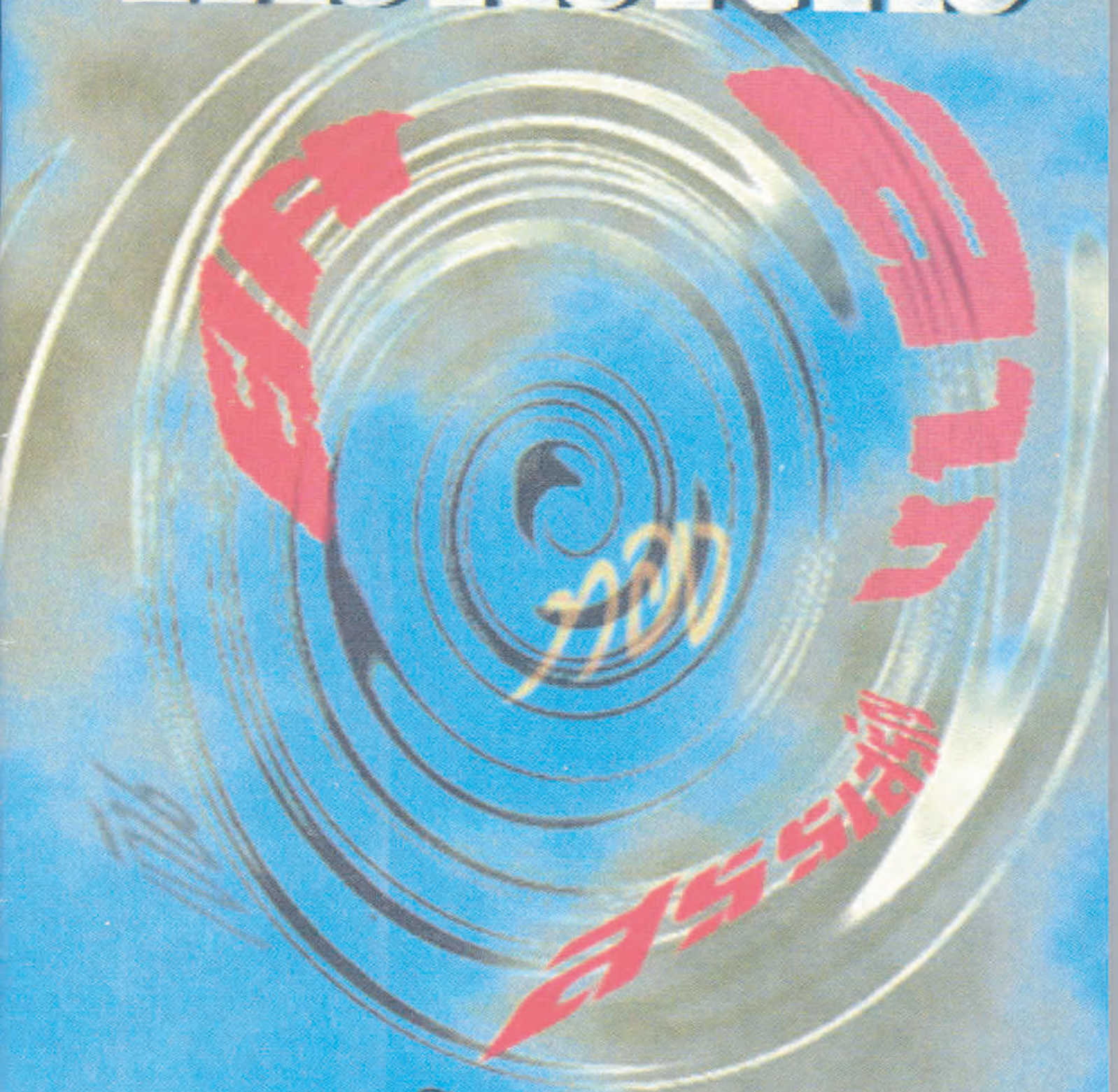

ดาบไม้ดำ

โดย อมรา มลิลิต

ถมไม่เต็ม

อมรา มลิตา

คำนำ

“ถมไม่เต็ม” เล่มนี้ กลุ่มพัฒนาตน (ต่อเนื่อง) ได้ขออนุญาตจากชมรมพุทธธรรม งามาธิบัติ ขอเป็นผู้ดำเนินการจัดพิมพ์ขึ้นเป็น ที่ระลึกเนื่องในวันวิสาขบูชา พ.ศ.๒๕๕๐ ด้วย เงินงบประมาณจาก กองทุนพัฒนาตน ซึ่งได้ เปิดบัญชีไว้กับมูลนิธิรามมาธิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อจัดพิมพ์หนังสือธรรมะของ อาจารย์ อมรา มลิลลา เท่านั้น

คณะผู้จัดพิมพ์ หวังว่าท่านสมาชิกและ ผู้อ่านทุกท่านคงจะได้รับสารประโยชน์ และ อุบายที่แยบคายจากข้อธรรมของท่านอาจารย์ อย่างจุใจไม่น้อยไปกว่าเล่มอื่นๆ พร้อมกันนี้ ขออนุโมทนาแก่ทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการ บริจาคปัจจัยสมทบทุน จนทำให้การดำเนินงานครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้จัดทำ

ถมไม่เต็ม

เราสำคัญว่า เรา รู้จักใจตัวเองดี ทะลุ
ปรุโปร่ง แต่ความเป็นจริงนั้น เราไม่เคยรู้จัก
ไม่เคยไปตามดูมันทัน มันมีความอยากอะไร
เราก็ปลิวตามไป อันนี้ก็อยากได้ อันนั้นก็ของเรา
อันโน้นก็จะเอาอีก ถ้าจะเปรียบเทียบกับการ
อยู่ในโลก เรา รู้สึกว่า โลกนี้มีแรงอะไรก็ไม่รู้
ที่ไม่ว่าเราจะไปทางไหน โยนอะไรออกไป จะ
มีแรงดึงดูดให้ทุกอย่างวิ่งเข้าสู่จุดศูนย์ถ่วง
ของโลก

* บรรยาย ณ ห้อง ๒๐๑ โรงพยาบาลรามธิบดี

ชมรมพุทธธรรมรามธิบดี วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๓๗

ใจของเราก็เช่นกันเหมือนกับว่ามีแรงอะไร
 อย่างหนึ่ง ที่ไม่ว่าอะไรผ่านมา ใจจะอยากดูด
 ดึงเข้ามาหาตัวเองให้หมด ความรู้สึกนี้เป็น
 สัญชาตญาณของผู้ทุกคน เราอย่าไปคิดว่า
 อือม..คนนั้นชั่วโลกคนนี้ใจแคบตระหนี่น่าเกลียด

ตัวดิฉันเอง ตั้งแต่จำความได้ ก็เห็นว่า
 ตัวเองไม่ใช่คนโลภมากหนักหนาสาหัสอะไร
 มีอะไรเราก็แบ่งปันให้คนอื่น หลงว่าตัวเอง
 เป็นคนรู้จักเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น

วันหนึ่งพบกับเพื่อนของพ่อที่สนิทสนม
 กันมา เห็นเรามาตั้งแต่เกิด ท่านเล่าข่าวความ
 ไปถึงตอนที่ดิฉัน อายุขวบกว่าๆ จะ ๒ ขวบ
 วันหนึ่งคุณอาท่านนี้มีฐานะมาหาพ่อ แม่ก็รินน้ำ
 ผนแซ่เย็นจะเอาไปให้คุณอาดื่ม ดิฉันโวยวาย
 ขึ้นมา ไม่ยอมให้แม่เอาน้ำไปให้คุณอา

คุณอาถามว่า มันเรื่องอะไร

ดิฉันก็ตอบซัดถ้อยเต็มคำว่า เสียดาย
 น้ำ ถ้าเอาให้คุณอาแล้ว เดี่ยวจะไม่เหลือน้ำ
 ไว้กิน เราคิดล้ำสมัยอย่างกับว่า น้ำเป็นสิ่งหา

ยากเสียเหลือเกิน เพียงแค่เอาน้ำไปเลี้ยงแขก
เสียแล้ว เตี่ยจะไม่เหลือน้ำไว้กิน มิใช่ใครจะ
อธิบายว่า น้ำมีตั้งเยอะตั้งแยะ ในตุ่มที่รอง
น้ำฝนไว้ ฝนตกเมื่อไรก็มีน้ำเต็มลงมาให้เต็ม
อย่างเต็มอีก ดิฉันก็ยืนหยัดว่า ไม่ได้ หวงน้ำ
เสียตายน้ำ สรุปลแล้ว วันนั้นคุณอาไม่ได้ดื่มน้ำ
เลยแหละ

ดิฉันฟังแล้วก็มาสนใจว่าคนเราสามารถ
เป็นได้ถึงขั้นนี้เชียวหรือ เพราะสมัยนั้นน้ำ
เป็นของเหลือเฟือ ใช้ทิ้งใช้ขว้างอย่างไร ก็ไม่
กระทบกระเทือนอะไรเลย แต่เราหวงแม้กระทั่ง
น้ำ ถ้าดิฉันหวงของอื่นสิ่งอื่น มันคงไม่สะดุด
ใจถึงปานนี้ เมื่อคุณอาเล่าจบ พ่อกับแม่ก็ยืน
ยันว่า ไซ้...ไม่รู้ว่าวันนั้นลูกถูกผีอะไรเข้า น่า
เกลียด หวงซ้ายหวงขวา หวงบ้ามากมาย
อย่างนั้น

เมื่อเห็นประเด็น ดิฉันก็คอยเอาสติจับ
สังเกตใจตัวเอง โดยเฉพาะส่วนที่เรานึกไม่ถึง
จริงๆ ว่าเราเคยตระหนี่หวงแหนได้น่าดูชม

๘

อย่างนั้น เมื่อคอยเผ่าดูใจของเราจริงจัง สติที่ตามดู เห็นจริงๆ ว่า ถ้าเราปล่อย ไม่ตั้งในใจไว้ให้ดี พอมีอะไรมากระทบ ถ้าใจรักใจชอบ เราแบ่งปันให้ได้ แต่ไม่ใช่ว่าไม่หวง หวงอยู่แต่ความผูกพันว่าเป็นพรรคพวกของเรา ทำให้ตัดใจแบ่งให้ออกไปได้ ตรงกันข้าม ถ้าไม่ถูกใจ จะมีความรู้สึกคล้ายกับว่า ถึงจะเป็นของที่ปกติเราไม่เคยหยิบมาใช้สอย ไม่เห็นคุณค่าราคา แต่เมื่อมีคนที่เอา ใจกลับไป หวงแทน เสียตาย ให้ไม่ได้

ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น เพราะว่าธรรมชาติของใจที่ยังไม่ได้ฝึกให้มีสติปัญญาคมทันที่จะรู้ตามเป็นจริง มีอะไรก็ต้องครอบครองเอาไว้เป็นของตัวเอง เห็นอะไรก็ต้องเอามาไว้เป็นหลักประกัน ให้แน่ใจ มั่นใจว่า เรามี อันนั้นก็ไม่ขาดแคลน อันนี้ก็ไม่ต้องขาดแคลน ต้องมีทุกอย่างที่จะทำให้เรามีความสะดวกสบาย เป็นหลักประกันว่า ชีวิตเราจะไม่ประสบความทุกข์เดือดร้อน เพื่อความปลอดภัย ขอให้ฉันได้มี

เอาไว้ก่อน มีแล้วจะใช้ จะไม่ใช้ นั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง คนอื่นจำเป็นจะใช้หรือไม่ใช้ ไม่ต้องคิด ขอแต่ให้ฉันมี เอามา นั่งทับไว้เฉยๆ ก็ยังดี มันจะเป็นอย่างนี้กันทั้งนั้น

ถ้าเราย้อนดูไปตั้งแต่สมัยพุทธกาล ก็ให้เห็นในชาดกเล่าถึงเรื่องใจที่ถมไม่เต็มเยอะแยะไปหมด

ดังได้ยืมว่า ครั้งหนึ่งมีเศรษฐีท่านหนึ่ง ร่ำรวยไม่รู้จะแค่นี้หนๆ วันหนึ่งท่านไม่สบาย อยากจะกินขนมเบื้อง มีความเสียดายว่า ถ้ากินขนมเบื้องอยู่ที่ปราสาทชั้นล่าง เดียวคนโน้นคนนี้มาเห็นเข้า ก็จะต้องเลี้ยงขนมเบื้องเขาด้วย เพราะฉะนั้นจึงบอกกับภรรยาว่า อยากจะกินขนมเบื้อง ให้เตรียมทำขนมเบื้องแต่ให้ขึ้นไปชั้น ๒ คนผิวเมีย ไปทำขนมเบื้องบนชั้น ๓ ของปราสาท จะได้ไม่มีผู้คนมาเห็น ทำแต่ขนมเบื้องที่ตัวเองกับภรรยาจะกินเท่านั้น

พระโมคคัลลาน์ท่านเล็งรู้ ปราสาทชั้น ๔ ก็ชั้น ๔ เกิด ท่านก็เหาะขึ้นไปรอรับบาตร อยู่ที่ปราสาทชั้น ๔

ภรรยาท่านเศรษฐีละเลงขนมเบื้องจะเสร็จ ปรากฏว่ามองไปเห็นพระโมคคัลลาน์ ยืนคอยรับบาตรอยู่ ภรรยาจะใส่บาตร ท่านเศรษฐีก็ไม่ให้ใส่ ที่นี่จะทำอย่างไรละ พระโมคคัลลาน์ก็ยังยืนคอยอยู่อย่างสงบ ในที่สุด ท่านเศรษฐีก็ตั้งใจบอกภรรยา เอ้า..เอาชิ้นหนึ่งใส่บาตรไป ภรรยาละเลงขนมเบื้องเสร็จ จัดแจงเอาขนมเบื้อง ๑ ชิ้นจะใส่บาตร ปรากฏว่า ขนมเบื้องที่วางเรียงไว้เกิดติดกันเป็นตับ เขย่าเท่าไรๆ ก็ไม่หลุด ติดไปด้วยกันทั้งหมดเลย ที่เตรียมจะใส่บาตร ๑ ชิ้น ก็กลายเป็นขนมเบื้องติดไปด้วยกัน ลงไปในบาตรพระโมคคัลลาน์ทั้งหมด

ท่านเศรษฐีโกรธแค้นมาก ดูสิ...เราสู้ อุตุสำหรับนี้ขึ้นมาอยู่บนปราสาทชั้น ๔ แล้ว ก็ยังมีพระอะไรชี้ขออุตุสำหรับตามขึ้นมาบิณฑบาตร

ถึงขั้น ๔ ได้ แล้วตัดใจจะใส่เพียงชั้นเดียว
ขนมเบื้องเจ้ากรรมก็ติดไปด้วยกันหมดทั้ง ๔
ชั้น

เวลาฟัง ถ้าเราไม่เอาสติตามฟังแล้ว
วิเคราะห์แยกแยะดูใจเรา เราก็คงนึก..เศรษฐกิจ
อะไรจะขึ้นตระหนี่ปานฉะนี้ แต่ถ้าเรามาดูใจของ
เราจริงจัง จะพบว่า จริงๆ แล้วเชื้อของความ
ตระหนี่ ความโลภ ความหวงแหน นั้นมีกัน
ในใจทุกคนนั่นแหละ เพียงแต่ว่าจะมีโอกาส
ได้แสดงออกมามากน้อยแค่ไหน อย่างไร

เราลองสำรวจตัวเราแต่ละวันดูว่า ใน
การดำรงชีวิตของเรา นั้น เราแสวงหาสะสม
มากกว่าที่จำเป็นหรือเปล่า พระพุทธเจ้าทรง
สอนให้เราเลี้ยงชีวิตด้วยปัจจัย ๔ คือ อาหาร
เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษา
โรค สำหรับภิกษุ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม มีอยู่
๓ ผืน คือ ผ้าสบง ผ้าจีวร และผ้าสังฆาฏิ
เป็นทั้งผ้านุ่ง ผ้าห่ม เสร็จเรียบร้อย ๓ ผืน
เท่านั้น

คราวนี้มาสำรวจของเราดูบ้าง ก็ผีนกัน
เข้าไปละ เมื่อมีใช้สอยแล้ว ทั้งที่ยังไม่ทันจะ
เก่าขาดหรือบอบช้ำเลย เราก็ตัดใหม่อีกแล้ว
เดี๋ยวคนจะว่าใส่เสื้อผ้าเก่าช้ำอยู่นั้นแล้ว พระ
พุทธเจ้าทรงสอนว่า วัตถุประสงค์ของเสื้อผ้า
เครื่องนุ่งห่มนั้น เพื่อใช้สอยเป็นเครื่องบังร้อน
บังหนาว และช่วยรักษาเราให้ไม่ประเจิด
ประเจ้อ

เมื่อมาพิจารณาพิเคราะห์ดู เราจะเห็นว่า
ใจที่ถมไม่เต็มอันนี้ ก่อให้เกิดความยุ่งวุ่นวาย
แค่ไหน นี่แค่เรื่องเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม มาถึง
เรื่องที่อยู่อาศัย ลองสำรวจดูมีใครบ้างที่จะ
อยู่อาศัยเพียงใต้ร่มไม้ หรือเป็นบ้านที่เพียง
แต่มุงหลังคา และมีฝาบังเพื่อกันลมกันฝน
เท่านั้น มีบ้านแล้วไม่พอ ต้องมีตึก ตึกแล้ว
ไม่พอ ต้องปราสาท สารพันจะทำไป

สิ่งที่เป็นธรรมชาติทั้งปวงก็ถูกเบียดเบียน
แล้วแปรรูปนำกลับมาสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ให้
เป็นสิ่งที่เราคิดว่าวิจิตรพิสดาร ตามที่กิเลสใน

ใจดลบันดาล เพราะฉะนั้นอะไรๆ ที่ผิด
 ธรรมชาติออกไป ล้วนมาจากใจอันนี้ ถ้าใจ
 รู้จักเต็ม รู้จักพอ ก็คงจะเป็นธรรมชาติ เอื้อ
 อำนวยความสะดวกความสบายตามควรเป็น
 ไปตามธรรมชาติหน้าที่ของมัน

แต่ไม่ใช่ใช้อย่างนั้น..ถ้าเรามี เราเก่งจริง
 เราต้องไม่เหมือนคนทั้งหลาย.. เราต้องทำอะไร
 ที่ใครมาเห็นแล้ว เราจะรู้สึก ว่า เรายอดจริงๆ
 เพราะฉะนั้นก็เกิดปรากฏการณ์ที่ควรจะไม่เบียด
 เบียด ก็เหมือนเบียดเบียนธรรมชาติ ภูเขาทั้ง
 ลูก เราก็ไปกร่อนมัน ไประเบิดมันออกมาทำ
 เป็นหินอ่อนบ้าง หินแกรนิตบ้าง เอาหินก้อน
 โตะๆ มาสร้างเป็นบ้าน ถ้าอยู่ไม่ได้ เพราะว่า
 เหมือนกับคนป่า แต่ถ้าไปดูบ้านบางบ้าน
 ความจริงก็เหมือนสร้างถ้ำนั่นเอง

ถ้าเป็นถ้ำธรรมชาติ เราก็ไม่ต้องเสีย
 สตางค์สร้าง แต่ถ้าพวกนี้สร้างขึ้นมาแล้ว ลิ่น
 เงินเป็นหลายล้าน สร้างแล้วก็ทำให้ธรรมชาติ
 หลายส่วนถูกเคลื่อนย้ายหรือถูกทำลาย ดู

แปลกไป แล้วเราก็นับอันนี้เป็นความเจริญ
ใจเป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลง ถ้าเรา
รู้ไม่เท่าทัน เราก็หลงหลอกตัวเองว่า เรา
พัฒนาตัวเราให้เจริญแล้ว เราไม่ได้ยินความ
เป็นจริงที่ว่า เรากำลังแปลกแยกจากธรรมชาติ
การเป็นอยู่อย่างผู้พัฒนาแล้วตามมาตรฐาน
ของเราทำให้มีค่าใช้จ่าย เพราะเราไปต่อสู้กับ
ธรรมชาติ อะไรก็ตามที่ขัดแย้งกับธรรมชาติ
ต้องการแรงเข้าไปหักล้างธรรมชาติ เพื่อรัง-
สรรค์ตัวของมันให้คงดำรงสภาพอยู่อย่างที่เรา
ต้องการ

แทนที่เราจะพอใจอยู่กับลมที่พัดตาม
ธรรมชาติ ความยึดมั่นสำคัญผิดในตัวตนของ
เราทำให้หลงคิดไปว่า ถ้าฉันเป็นผู้ที่เจริญแล้ว
ฉันต้องทำให้มีเครื่องปรับอากาศขึ้นมา ตกกลง
แทนที่เราจะสร้างบ้านให้มีลมพัดโบกสะดวก
ตามธรรมชาติ ตรงไหนที่ลมพัดก็ทำประตู
หน้าต่าง ให้เป็นช่องทางถ่ายเทของลม เราก็
เย็นสบาย เรากลับทำบ้านปิดทึบหมด แล้ว

ติดเครื่องปรับอากาศ เพื่อทำลมเย็นขึ้นมา
ตามที่เราต้องการ

เราหลงภาคภูมิใจว่าอันนี้เป็นความก้าวหน้า เป็นความเก่ง เป็นดัชนีบ่งชี้ว่า เราเป็นคนมีสติปัญญา ก็เลยจึงได้ช่องหลอกให้เรา
ปรงคิดตามมันไป แต่ประเดี๋ยวเราก็เบื่ออีก
แล้ว เครื่องปรับอากาศซึ่งเริ่มแรกตั้งไว้ที่พื้น
ไม่ดีเกะกะ ต้องเปลี่ยนไปห้อยที่ฝ้าเพดาน

เหมือนดั่งสมัยหนึ่ง เรามีไฟแดงตาม
สี่แยกทั้งหลาย ต่อมาตรงสี่แยกที่ถนนมาตัด
กัน เราเปลี่ยนทำเป็นวงเวียน สร้างวงเวียน
เสร็จ ผู้คนเริ่มจะคุ้นเคยกัน ใครอยู่ทางไหน
มีสิทธิ์เข้าวงเวียนก่อน เผลอประเดี๋ยวเดียว
ทุบวงเวียนทิ้งเสียอีกแล้ว เอ..หรือท่านจะทำ
เป็นแปดเหลี่ยมหรืออะไรที่เราไม่เคยเห็น อ้าว..
กลับมาสร้างไฟแดงที่สี่แยกใหม่ ตกลงกลับ
ไปกลับมาอยู่แค่นี้ ทุบทิ้งแล้วก็สร้างใหม่ แล้ว
ก็ทุบทิ้งอีก กลับไปกลับมาอยู่แค่นี้

ที่ทุบทิ้งไปแล้วสร้างใหม่ ก็ใช้ว่าจะวิจิตรพิสดาร ผิดแปลกออกไปจากเดิม ขณะที่ราคาค่าทุบๆ สร้างๆ นั้นใครเล่ารับผิดชอบ ก็เราราชฎรทุกคนนี่แหละ ที่แบ่งเฉลี่ยกัน ด้วยการเสียภาษีอากรบำรุงรัฐ ยิ่งไปกว่านั้น เพราะเราร่วมยุคร่วมสมัย ร่วมก่อกำเนิดกับธรรมชาติ เราก็ต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้สินส่วนนี้อีกด้วย

เราใช้ธรรมชาติสุรุ่ยสุร่ายสิ้นเปลืองเท่าไร มันก็จะหมดสูญสิ้นไปจากโลกเท่านั้น ธรรมชาติเป็นสภาวะธรรม มีอยู่ตลอดเวลาที่จริง แต่ก็แปรเปลี่ยนจากอุดมสมบูรณ์ไปเป็นฝนแล้ง แร้นแค้น ข้าวยากหามากแพง แล้วกลับฝนฟ้าชุ่มฉ่ำ ข้าวปลาอุดมบริบูรณ์ เป็นวัฏจักรอยู่อย่างนี้

ถ้าเรารู้จักใช้ธรรมชาติอย่างพอเหมาะพอดี ให้อัตราที่ใช้สอยสิ้นเปลืองไป สมดุลกับอัตราที่เกิดขึ้นมาทดแทนทุกอย่างก็พอเพียงบริบูรณ์ แต่ถ้าเราใช้เกินกว่าที่มันจะเกิดขึ้นมา

ทดแทนได้ทัน ความขาดแคลนก็เกิดขึ้น และเกิดภาวะที่เป็นพิษเป็นภัย อย่างที่เราทุกคนกำลังประสบอยู่ขณะนี้ว่า วันหนึ่งเราจะไม่มีน้ำใช้

ใครเคยคิดบ้างว่า เตียนี่น้ำสำหรับดื่ม มีราคาแพงกว่าน้ำมันสำหรับใส่ให้รถวิ่ง เราเคยคิดว่าตักไปตรงไหน ต้องการตรงไหน น้ำก็มีเหลือเฟือ ถ้าเราไปบอกใครว่า วันหนึ่งน้ำจะหายากยิ่งกว่าทองคำ ผู้เฒ่าผู้แก่ก็คงลงความเห็น ว่า ใ้ฉนี้เพี้ยน แล้วจับเราส่งโรงพยาบาลสมเด็จพระยา

สมัยโบราณมีนิทานเล่าถึง สมัยที่สัตว์ทั้งหลายยังพูดจาภาษามนุษย์กันได้ มีพ่อค้าชาวอาหรับคนหนึ่ง บรรทุกของข้ามเมืองไปค้าขายที่อีกเมืองหนึ่ง ที่นี้อุฐที่บรรทุกของไปเกิดหลงทาง วนเวียนอยู่แต่ในทะเลทราย พ่อค้าก็หงุดหงิด เพราะน้ำสำหรับใช้กินกำลังจะหมดแล้ว จึงขู่อุฐว่า เจ้าทำไมไม่รู้จักจำทางให้ได้แล้วทำไมไม่พาข้าให้หลุดออกจากทะเล

ทรายไป นี่เห็นไหมถ้ายังหลงอยู่อย่างนี้ เมื่อ
น้ำหมดแล้วเราก็จะต้องพากันตายอยู่ในทะเล
ทรายนี้

อุฐก็ประท้วงว่า นาย.. ก็ไหนนายเคย
พูดอยู่เสมอว่า ทองคำเป็นสิ่งที่มีความค่าที่สุด แล้ว
นายก็สะสมแต่ทองคำ บนหลังของข้านี้ นาย
ก็บรรทุกทองคำมาตั้งเยอะแยะ แล้วทำไม
นายไม่เอาทองคำไปกลั่นให้เป็นน้ำออกมาเล่า
นายจะเดือดร้อนไปทำไม จำไม่ได้หรือ นาย
เคยบอกว่า น้ำเป็นสิ่งไม่มีค่า แล้วตอนนี้จะ
มาโวยวายว่าไม่มีน้ำจะกินทำไม ก็ทองคำมีอยู่
ท่วมหลังข้า นายก็เอาทองคำไปกลั่นให้เป็นน้ำ
ออกมา ถ้าทองคำเป็นแก้วสารพัดนึกอย่าง
นายว่าจริง

สมัยก่อนโน้นซึ่งยังไม่เกิดภาวะวิกฤต
เรื่องนี้ อุฐยังประท้วงนายซึ่งหิวแต่ทองคำ
ถมไม่เต็ม เพราะคิดว่าทองคำคือสิ่งมีค่า ที่จะ
อำนวยความสะดวก ความเป็นเศรษฐีให้กับ
ตัวเองได้ แต่ถึงจุดวิกฤตที่ชีวิตจะเป็นอันตราย

สิ่งมีชีวิตกินทองคำไม่ได้ แต่ต้องกินน้ำและอาหาร ท่านเศรษฐีก็แสดงความเป็นธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตออกมาว่า น้ำ..น้ำ เราจะเอาน้ำ

ครั้งผ่านจุดวิกฤตไปแล้ว ใจก็กลับถมไม่เต็มใหม่ น้ำไม่มีความหมาย ฉันจะเอาทองคำ แต่มาถึงวันนี้ และอีกต่อไปข้างหน้า เราอาจเปลี่ยนค่านิยมทิ้งทองคำไป เพราะทำอะไรทองคำก็เอามากเกินไปเป็นน้ำไม่ได้ พอถึงจุดหนึ่งผู้คนก็คงฆ่ากันเพื่อแย่งน้ำ แต่ไม่ได้ฆ่ากันเพื่อแย่งทองคำอีกแล้ว

เห็นหรือไม่ ใจของคนนั้นเอาแน่ไม่ได้ แล้วตัวเองก็ไม่ต้องรู้ว่าสิ่งที่มาถมเราไม่เต็ม อันไหนที่มีราคาค่างวด อันไหนไร้ค่า่างวด เราจะเอาอะไรเป็นหลักสำหรับยึดถือ ถ้าไม่มองอย่างนี้ เราก็ไล่ไม่ทันในใจของเรา

ครั้งหนึ่งดิฉันไปเยี่ยมผู้ป่วยซึ่งเป็นหมอเส้นโลหิตในสมองแตก ตอนที่ไปเยี่ยมอาการของท่านค่อยฟื้นขึ้นแล้ว ครั้งแรกที่เส้นโลหิตแตก ทั้ง ๒ แขน ๒ ขาขยับเขยื้อนไม่ได้เลย

ลื่นก็ค้ำปากพูดไม่เป็นคำพูดเพราะเส้นเลือดใหญ่แตก ครั้นเวลาผ่านไป ๓-๔ วัน ร่างกายข้างซ้ายเริ่มเคลื่อนไหวมีกำลังขึ้นพอที่จะขยับได้บ้าง ลื่นที่ตอนแรกพูดไม่รู้ความ ก็เริ่มพูดได้แต่ไม่เป็นคำชัดเจน เพราะกล้ามเนื้อบางส่วนยังเป็นอัมพาต บางส่วนพอจะขยับให้เป็นเสียงเปล่งออกมาได้

เมื่อดิฉันไปเยี่ยมท่านเริ่มพูดได้บ้าง แต่ก็ฟังลำบาก ท่านเล่าให้ฟังว่าครั้งแรกที่ท่านรู้ตัวขึ้นมา แล้วขยับเขยื้อนแขนขาไม่ได้เลย ในใจมีความรู้สึกวาทรัพย์สมบัติทั้งหมดประดา มีถ้ามีใครมาบอกว่า จะทำให้เราเดินได้เป็นปกติ พูดได้เป็นปกติ เราเต็มใจยกให้ทั้งหมดเลย

ใจมีความรู้สึกวาทรัพย์สมบัตินั้น ความมีชีวิตที่ช่วยตัวเองได้เป็นสิ่งประเสริฐที่สุด และมีคุณค่ายิ่งกว่าทรัพย์สินเงินทองข้าวของทุกอย่าง คิดอย่างนั้นจริงๆ แล้วก็เชื่อว่าถ้าคุณหมอกคนไหนมาช่วยให้เรอดีขึ้นเราจะยกข้าวของทรัพย์สินที่มีอยู่ทั้งหมดให้

เมื่อเวลาผ่านไป อาการเริ่มดีขึ้น เริ่มขยับแขนซ้ายได้ ขาซ้ายได้ เริ่มเปล่งเสียงพูดเป็นถ้อยเป็นคำขึ้น ใจที่ตอนแรกบอกว่า ไม่เอาแล้ว..ทรัพย์สินอะไรก็ไม่เอาแล้ว จะเอาแต่สุขภาพเท่านั้น มันเริ่มโลเล ความโลภที่นี้กว่าหายหมดไป กลับมาครอบครองเกาะกุมใจเอาไว้ใหม่ เอ..ที่เรารู้ว่า เราจะยกให้ใครที่มารักษาเราทั้งหมด เห็นถ้าจะต้องขอเปลี่ยนใจแล้ว เพราะถ้าให้เขาไปหมด เกิดมีอะไรจำเป็น เราจะเอาที่ไหนไว้สำหรับใช้สอยเลี้ยงตัวเอง หรือปกป้องรักษาตัวละ

เพราะฉะนั้นให้เท่าค่ารักษาตามอัตราโรงพยาบาล ก็เหมาะสมดีแล้ว ตอนนี้อย่าสงสัยเลยว่า ยิ่งไงๆ ข้างซ้ายจะฟื้นขึ้นมาเกือบเท่าปกติ แต่ข้างขวาลำบากหน่อย ต้องทำกายภาพบำบัดแล้ว ต้องอดทนทำอยู่อย่างสม่ำเสมอ อย่างเร็วที่สุดที่พอจะกลับมาเขียนหนังสือได้ก็กินเวลา ๒ ปี

ขนาดรู้ว่าตัวเองจะต้องใช้เวลาถึง ๒ ปี

จึงจะเขียนหนังสือได้ ท่านเองก็เกษียณอายุแล้ว แต่ท่านยังมีไฟอยู่ในใจ กำลังติดต่อกับมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เพื่อไปเป็นอาจารย์พิเศษประจำ ครั้งแรกท่านเองเป็นผู้เล่าให้ฟังว่า ท่านไม่เอาแล้ว ทรัพย์สินสมบัติทั้งหลายในโลก ขอแต่เพียงให้มีชีวิตอยู่ มีสุขภาพดี เพื่อจะได้ขีดเวลาจิตใจให้มีเสียบ้างมีที่พึ่ง ถึงเวลาที่เปลี่ยนภาพเปลี่ยนชาติไป จะได้ไม่เสียชาติเกิด

ระหว่างที่กำลังคุยกันอยู่นี้แหละ นักการของมหาวิทยาลัยที่ท่านทำเรื่องติดต่อเพื่อไปเป็นอาจารย์พิเศษประจำ ก็เอาหนังสือบรรจุท่านมาให้เซ็นรับทราบ ถ้าท่านยังระลึกถึงเรื่องที่พูดให้เราฟัง เมื่อครุ่นนี้ได้ว่า อะไรๆ ข้างนอกไม่มีความหมายเท่าเรื่องของกาย เรื่องของใจ ท่านก็คงจะบอกเขาให้ระงับไว้ก่อน หรือชี้แจงว่าไม่เอาแล้ว

ทั้งที่ท่านเพิ่งเล่าให้เราฟัง หยุดปากไปเมื่อกี้นี้ พอนักการเอาหนังสือมาให้ท่านเซ็นชื่อ

ท่านก็ปรารภว่า มือขวาเขียนยังไม่ได้ เอามือซ้ายเขียนได้ไหม เราก็สลดใจ

เห็นหรือไม่ว่า จิตนี้ถมเท่าไรก็ไม่เต็ม ถ้าสติไม่ถูกฝึกให้ตามรู้อย่างเข้มแข็ง แล้วเห็นเท่าทันตามเป็นจริง ขนาดปากพูดอยู่เอง เหมือนรู้แล้วเข้าใจแล้ว แต่พอมีแบบฝึกหัดมา ท่านก็เพลอ เข้าทำนอง มีวิชาท่วมหัว เอาตัวไม่รอด.. มือขวาเขียนไม่ได้.. ท่านพึ่งเล่าเองว่า กว่าจะเริ่มเขียนหนังสือได้อีกก็ ๒ ปีเป็นอย่างเร็วที่สุด แล้วอีก ๒ ปีที่เป็นอาจารย์ประจำ ท่านจะไปสอนนักศึกษาอย่างไร การที่เราจะต้องทำกายภาพบำบัด ฝึกเขียนหนังสือใหม่ ฝึกพูดให้ชัดให้เป็นคำพูด อย่างน้อยที่สุด ๒ ปี แล้วระหว่างนี้ จะเอาเวลาตรงไหนไปทำหน้าที่อาจารย์ได้ ถ้าเราเป็นลูกศิษย์ มนุษยธรรมใหม่ที่จะมีอาจารย์อย่างนี้

ถ้าจุกคิดสักนิดหนึ่ง เราก็จะหยุดตัวของเรา เราจะบอกว่า ตอนนี้หมอไม่สบายเสียแล้ว เพราะฉะนั้น เรื่องนี้พักเอาไว้ก่อน

แล้วหมอมจะติดต่อไปที่ท่านผู้ใหญ่นะ..

แต่ความเป็นจริงที่ท่านตอบออกมา คือ เอามือซ้ายเขียนได้ไหม มันไม่เหมือนลายเซ็น เดิมจะยอมรับไหม เวลาที่เราไม่รู้เท่าทันใจของเรา อัดโนมัติของกิเลสมันรวดเร็ว เพราะกิเลสยังรากฝังโคนลึกแน่นหนา แม้กระทั่งจะเหี้ยมความตายขนาดเส้นยาแดงผ่า ๑๒๘ ก็ยังตกหลุมตัวโลภของมันอีกจนได้ ได้ฟังกันเต็มสองหู ผู้เยี่ยมใช้ทั้งหลายก็พูดอะไรกันไม่ออก

เมื่อออกมาจากเยี่ยมท่านแล้ว ทุกคนก็ถามกันว่า เราได้อะไรบ้าง ก็สรุปได้ว่า กิเลสมันแน่จริงๆ ฤทธิ์เดชของมันแน่นอนอย่างนี้ ถึงทำให้เราจะอยากเกิดหรือไม่อยากเกิด ก็ต้องมาเกิดอยู่รำไป เมื่อเห็นประสิทธิภาพการทำงานโดยอัดโนมัติของกิเลสอย่างนี้แล้ว เราก็ได้แต่ขอบขอบคุณหมอมท่านนี้ ท่านเป็นอาจารย์ที่ดีของเรา เราจะจดจำเอาไว้ว่า แต่นี้ต่อไป ไม่ต้องคอยให้เราเป็นอัมพาต ๒ แขน

๒ ขาเสียก่อน ทุกเวลาหน้าที่ถ้ามีอะไร เรานึกได้ว่า อ้อม..เราโลกเกินความจำเป็นแล้ว เราอยากได้ในสิ่งที่ไม่ควรจะอยาก เราต้องฝึกต้องฝืนตัวเองเอาไว้ เราต้องตัดขาดเกลาอุปนิสัยสันดาน ของตัวเองให้ลดลงให้ถอดถอนใจจากความอยาก ความโลภอันถมไม่ อ้อมไม่เต็ม

วิธีการที่ท่านอาจารย์สอนดิฉันไว้ เป็นวิธีง่ายๆ ใช้เรื่องกินเป็นแบบฝึกหัด ถ้าเอาอะไรเข้าปากแล้วรู้สึกอร่อย ที่กำลังคิดว่า คำนี้คำสุดท้ายแล้ว เปลี่ยนใจอยากตักอีก ท่านบอกว่า ต้องหยุดเอาไว้ ไม่ตักอาหารนั้นอีกเลย แต่กินอย่างอื่นแทน แล้วดูใจว่า ขณะที่มือไม่ตัก ใจแอบตักอยู่หรือเปล่า ใจคร่ำครวญถึงหรือเปล่า

ความเป็นจริงนั้น เราไม่ได้กินด้วยรส เรากินธาตุดิน ธาตุน้ำ เข้าไปเต็มส่วนที่ถูกใช้สอยพร้อมไป ร่างกายเราต้องขับถ่ายกากธาตุดินเป็นอุจจาระออกไป สูญเสียธาตุน้ำไปเป็น

เหงื่อบ้าง เป็นปัสสาวะบ้าง เพราะฉะนั้นส่วน
ที่พร่องไปนี้แหละ ที่ทำให้สรีรยนต์ของเรา
หมดกำลัง หมดน้ำมัน จึงต้องเติมเชื้อเพลิง
เข้าไป

เมื่อหิวเราก็เอาธาตุดินธาตุน้ำเติมเข้าไป
เพื่อทำให้ความทุกข์ ความกระวนกระวายจาก
อาการหิวกระหายหมดไป เกิดเรี่ยวแรงประกอบ
คุณงามความดี ประกอบคุณประโยชน์ตาม
ภาระหน้าที่ของเราไป แต่ไม่ใช่กินด้วยความ
อร่อย ด้วยความอยาก ซึ่งถมไม่เต็ม

มีหลายๆ ครั้งที่ปากเราบอก โอ้ย..อืม
แล้ว ฉันทกินไม่ลงแล้ว เพื่อนคะยันคะยอ ชิม
คำเดียวแหละน่า ปรากฏว่า ชิมคำเดียวเป็นที่
พอดีรสเรา ที่ปากบอกว่า..อืมแล้ว เรานั่งลง
กินหมดไปเป็นจาน อย่างนี้จะไม่ว่า เราเป็น
คนปากอย่างไรได้อย่างไร

ให้อาสติกอยตามดูพฤติกรรมเหล่านี้ไป
เรื่อยๆ เราจะพบว่าจุดใหญ่ก็คือ ความโลภ
ในใจที่พาเราให้ชวนชววยเอาสิ่งโน้นเข้ามา เอา

สิ่งนี้เข้ามา เพื่อประกันความไม่ชัดเจนของตัวเราในกาลข้างหน้า ความโลภเป็นตัวเชื้อใหญ่ที่ชักพาให้ค่อยๆ ทำโน่นทำนี่ทำนั่นไปเรื่อยๆ เมื่อเกิดความอยาก เริ่มแรกก็อยากเพื่อปากเพื่อท้อง เพื่อร่างกายอันนี้ก่อน ต่อไปก็อยากได้หน้าได้ตา อยากมีชื่อเสียง อยากให้คนนับหน้าถือตาเรา

เมื่อความอยากเข้าประทับทรงจิตใจแบบนี้ ถ้าเป็นนักวิชาการ เราก็หาทำงานวิจัย แต่คนที่ไม่ฝักใฝ่อบรมจิตใจของตน เมื่ออยากแล้วตัวเองก็ไม่ใช่คนจริง อยากจะทำงานวิจัย แทนที่จะลงมือค้นคว้าหาหัวข้อทำวิจัยของตัวเอง ลงแรงอาบเหงื่อต่างน้ำ กลับไปเอางานของคนอื่นมาสมอ้างเป็นของๆ ตัว

มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เพิ่งเปิดใหม่ ยังไม่มีอาจารย์ของตัวเองครบครัน จึงเชิญอาจารย์จากสถาบันอื่นมาช่วยสอน ระหว่างที่อาจารย์จากสถาบันอื่นมาช่วยสอน อาจารย์ประจำก็เป็นผู้ประสานงาน และเข้าฟังบรรยาย

กับนักศึกษา เหมือนเรียนรู้ไปด้วย เพื่อต่อไป
ท่านจะได้สอนเอง

ระหว่างสอน ท่านก็ดำเนินเรื่องเพื่อ
ตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์
ปรากฏว่าท่านเอาแผ่นใส เอกสารประกอบ
การสอนของอาจารย์ที่มาช่วยสอน ไปโรเนียว
แจกนักศึกษาประกอบการเรียนการสอน แล้ว
เขียนอ้างเป็นผลงานของท่านทั้งหมด ขอ
ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์

บังเอิญอาจารย์ที่เป็นเจ้าของผลงาน เป็น
กรรมการท่านหนึ่งที่ร่วมพิจารณาการขอตำแหน่ง
ด้วย เมื่อท่านอ่านผลงาน ก็คล้อยคล้ายคลิบ-
คลาว่าเป็นแผ่นใส และเอกสารของท่านเอง
จึงกลับไปค้นแฟ้มของตน เอามาเปรียบเทียบ
เป็นการยืนยัน แล้วเอาแว่นขยายมาส่องว่า มี
ตรงไหนที่วงเล็บว่า งานนี้อ้างอิงมาจากของ
ท่าน..ไม่มีเลย.. แสดงว่าผู้ขอตำแหน่งเอาผล
งานที่คนอื่นมาสอน ไปลงเป็นผลงานของตัวเอง
ทั้งหมด ว่านี่เป็นงานที่ท่านได้ทำในรอบปีนี้

ลองตรองดูก็แล้วกันว่า เจ้าตัวที่ถูกโกง ผลงานโดยไม่รู้ตัวนี้ จะรู้สึกอย่างไรบ้าง แทนที่โลกจะมีความสงบ อยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุข ฝ่ายหนึ่งมีความโลภความอยาก แต่อยากแล้ว แทนที่จะลงทุนลงแรงทำ กลับใช้วิธีลัด..ไม่เป็นไรของของคนอื่น ถือเสียว่าท่านให้เป็นวิทยาทาน เพราะฉะนั้นขอยืมมาเพื่อความได้ดีมีสุขของตนเอง จะเป็นไรไป..สภาพสังคมที่เป็นอย่างนี้ จึงก่อความไม่ร่มเย็นเป็นสุขขึ้น

ถ้าฝ่ายที่ถูกกระทำ พิจารณาได้ว่า ใจที่ไม่ได้ฝึกอบรมต่อให้มีความรู้ทางโลกแค่ไหน จะยกย่องตนเองว่าเป็นบัณฑิต แต่ความจริงหาใช้บัณฑิตไม่ ใจนั้นยังป่าเถื่อน ยังคะนองตามที่กิเลสจะชักพาไป ไม่ว่าเราจะเอาหัวโขนอะไรมาใส่แค่ไหน เราก็ไม่สามารถซ่อนเร้นสันดานเดิม ที่เป็นความเคยชิน ที่เจ้าตัวยังไม่เคยไปขูดไปคันเพื่อทำความรู้จักกับตัวของตัว

ถ้าเห็นกันตรงนี้ได้ ใจจะเกิดประโยชน์ ใจจะไม่ชักพาเราให้ทำสิ่งทุกข์เดือดร้อนให้ตนเอง

แต่ที่นี้เราไม่ยอมเห็นกัน เมื่อไม่เห็น เราก็ทำ
กันไปตามอารมณ์ ไม่มีสติที่จะระลึกรู้ อะไร
มากกระทบใจ เราก็ปล่อยให้อารมณ์บริหารไป
สุดแต่แต่กิเลสในใจของเรา จะชักพาให้มี
ปฏิกิริยาตอบสนองออกไป แล้วก็ไม่เคยใส่
ใจสนใจที่จะเรียนรู้หรือปรับปรุงตัวเอง

เมื่อเป็นอย่างนี้ โอกาสที่จะแก้ไขตัว
ของตัวเอง หรือจะได้เรียนรู้จากสิ่งที่เกิดขึ้นก็ไม่
มีเลย เราก็ก่อกองเหตุการ์ณตามสิ่งกระทบ
ไปเรื่อยๆ ก่อกองไปครั้งหนึ่ง ก็ก่อให้เกิด
ความเคยชิน จนกลายเป็นอุปนิสัยต่อไป เรา
ไม่ต้องใช้ความคิดเลย มันจะเป็นอัตโนมัติ
พออะไรมากระทบ ใจที่โลภ ใจที่นี้กแต่จะเอา
ผลประโยชน์เข้าตนเอง ที่ถมไม่เต็มนั้น จะ
กลายเป็นแอง่ลึกขึ้น..ลึกขึ้นจนน้ำในมหาสมุทร
หมดทั้งจักรวาลก็เต็มไม่เต็มแอง่นี้

เริ่มต้นเรายังมีความระลึกรู้ตัว ละอาย
ระมัดระวัง ถ้าสมมติให้ใจของแต่ละคนเป็น
เหมือนพื้นราบ กิเลสแต่ละอันๆ เช่น ความ

โลก เป็นเหมือนแอ่งน้ำลงไปนิดหนึ่ง ถ้ามีอะไรตกลงมา ที่จะเป็นประโยชน์ต่อคนทั่วไป แอ่งของเราที่กักจับเก็บเอาไว้มากกว่าเขาหน่อยหนึ่ง เพราะถ้าน้ำฝนตกลงมาบนที่ราบเสมอกัน น้ำจะผ่านไหลเฉลี่ยไปเท่าๆ กัน ทำให้น้ำนั้นไปเป็นประโยชน์ได้ทั่วถึง แต่ถ้าตรงไหน เกิดเป็นแอ่งลึก น้ำย่อมตกค้างอยู่ตรงนั้น ทำให้ไปที่อื่นได้น้อยลงๆ หรือไม่เหลือจะไปที่อื่นได้เลย

ถ้าใจที่เราไม่ฝึกของเราเอาไว้ เมื่อทำตามกิเลสได้หนหนึ่ง ก็เกิดความเคยชิน ต่อไปก็ทำได้เร็วขึ้น ทำได้มากขึ้น และทำได้สนิทใจขึ้น ไม่เกิดความสะดุ้งระอายที่จะเตือนตัวเอง ..พอก่อนเถิดนะ อย่าไปเอามากนักเลย ขายหน้าเขา..จะไม่มีควมยั้งคิดอย่างนี้ แอ่งกิเลสมีแต่จะลึกมากขึ้นๆ จนในที่สุด ถ้าเราเป็นใหญ่ มีอำนาจ มีพระเดชที่จะทำให้คนอื่น ทั้งๆ ที่เขาไม่พอใจ แต่เขาก็พูดไม่ออก ต้องเกรงกิเลสเรา เขาก็เลยทุกข์เดือดร้อนกัน

ไปถ้วนถ้วนหน้า

ใจของแต่ละผู้คนยิ่งเป็นแองลีมากขึ้น..
มากขึ้นเท่าไร ก็เป็นความทุกข์เดือดร้อนของ
สังคม และผู้อยู่ข้างเคียงมากขึ้นเท่านั้น เพราะ
อะไร เพราะความเป็นจริงนั้นทรัพยากรใน
โลกนี้ ถึงจะแลดูเหมือนว่าเราได้มาครอบ
ครองโดยชอบธรรม ตามกฎหมายแล้วก็ตาม
แต่ด้วยสภาวะธรรมชาติหากของนั้นยังไม่ก่อ
ประโยชน์ครบถ้วน ตามสภาวะธรรมของมัน เรา
ผู้เอามาครอบครองก็ยังเป็นลูกหนี้ธรรมชาติอยู่
เพราะอะไร

เพราะว่าสิ่งที่เป็ทรัพยากรของโลก ถึง
เราจะมาครอบครองด้วยกฎหมายอนุโลมว่าถูก
ต้องแล้ว เงินตราชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว เรา
ไม่ได้ไปขโมยขโจรใครมา แต่ถ้าเอามาแล้ว
เราเอามาเก็บกักตุนไว้ โดยไม่นำไปใช้ให้เป็น
ประโยชน์ตามที่ควรจะเป็นเราก็เป็นหนี้ธรรมชาติ

ท่านผู้รู้อธิบายไว้ไว้อย่างนี้ เป็นต้นว่า การ
ที่ต้นข้าวจะเจริญเติบโตได้นั้น ต้องดูดิน น้ำ ดูน

ปุ๋ยไปเลี้ยงลำต้น รับพลังงานจากแสงอาทิตย์ มาสังเคราะห์ให้แปรเป็นอาหาร แล้วต้นเจริญเติบโตขึ้น จนกระทั่งเกิดเป็นรวงข้าว จนรวงข้าวแก่ แล้วเราไปเก็บเกี่ยวเอามาขัด เอามาสี เอามาทำเป็นเมล็ดข้าว เพื่อมาหุงต้มเป็นอาหาร วัตถุประสงค์ของข้าวโดยธรรมชาติก็เพื่อบำบัดความหิวกระหายของสิ่งมีชีวิต

ที่นี้เราไปซื้อมาแล้ว ด้วยกิเลสสำคัญว่า มันน่าจะอร่อยถูกใจเรา แต่พอเอาเข้าปากคำหนึ่งรสชาติไม่ถูกกิเลส เราก็เหทิ้งไป ใครมาว่าเรา เราก็อธิบายว่า เราไม่ได้ไปแย่งของใคร ไม่ได้ไปขโมยใคร เราชำระหนี้ตามกฎหมายถูกต้องแล้ว เราเหนื่อยยากหามาด้วยน้ำพักน้ำแรง เพราะฉะนั้น เรามีสิทธิ์ที่จะเหทิ้ง

ถ้าคิดตื้นๆ ตามโลกก็ถูกต้อง แต่ถ้าคิดทางธรรม ข้าวที่เราไปเหทิ้ง ยังไม่ได้ทำหน้าที่ชำระหนี้ธรรมชาติไปบำบัดความหิวกระหายของสิ่งมีชีวิต ให้ครบคุณค่าที่ใช้ธรรมชาติเป็นต้นว่า น้ำ ปุ๋ย แสงแดดให้หมด

เปลื้องไป แล้วเราเอาไปทิ้ง ทำให้เน่าเสียไป
เปล่าๆ แห่งที่ขาดแคลนอาหาร ก็ขาดแคลนอยู่
อย่างนั้น เพราะถูกเราไปเอาส่วนเกินมาใช้
แล้วก็ใช้ไม่เป็น ใช้ทิ้งใช้ขว้าง ไม่ได้ใช้ให้ถูก
ต้องตามวัตถุประสงค์

คนที่อดอยาก หิวโหย เพราะไม่มีอาหาร
ขณะที่เราเอามาเททิ้ง เราจึงต้องรับผิดชอบ
ต่อความหิวโหยรวมทั้งจิตใจของเขาเหล่านั้น
ที่ทุกข์เดือดร้อน เราจะต้องรับผิดชอบต่อการใช้
หนี้ธรรมชาตินี้

ถ้าเราเห็นตรงนี้แล้ว ใจจะเกิดความ
สะดุ้งระอวย แล้วจะพยายามระลึกรู้สึกให้สติ
มาอยู่กับใจ ถามตัวเองว่าอะไรที่เราจะทำ มัน
จำเป็นมันสมควรแก่สภาพของเราหรือเปล่า
ถ้าไม่สมควร หยุดเสีย ฝึกใจฝึนใจไม่ทำให้
ติดเป็นนิสัย ในที่สุด ถึงทุกคนจะมีความ
โลภเป็นขี้ฝุ่นเประอะติดอยู่ในใจ เราก็สามารถ
เอาสติไปแยกแยะความโลภออก ทำให้ใจที่
เป็นพุทธะ มีกำลังขึ้นมา เมื่ออะไรมากระทบ

ใจที่เป็นพุทธะจะตอบสนองทำให้พฤติกรรม
ของเราชอบธรรม ไม่เบียดเบียนตัวเอง ไม่
เบียดเบียนโลก

ถ้าระมัดระวังตัวเองไว้ทุกเรื่อง ไม่ว่าจะ
จะนึกถึงเรื่องอะไร ที่อยากได้อะไรเอา ต้น
ตอจะมาจากความโลภทั้งนั้น แล้วความโลภ
อันนี้เป็นสิ่งที่ใครมาบอกเรา เราก็ไม่เห็นโทษ

กิเลสทั้งหลายท่านเปรียบเทียบเอาไว้
ว่าเหมือนไฟ โลกนั้นเป็นไฟที่เจ้าตัวซึ่งชอบ
เสมือนไฟที่เราก่อหน้าหนาว เมื่อเข้าไปใกล้
เราก็อุ่นขึ้น เหมือนคนกำลังหนาวแล้วก่อไฟ
ผิง ใครมาบอกให้ดับเสีย ไฟนี้เป็นของไม่ดี
จะทำให้เราทุกข์เดือดร้อนได้ ถ้าเผอิญหลับไป
แล้วเราจะพลิกไปถูกมัน เนื้อไหม้พอง เราก็
นึกในใจว่า..พุทโธเอ๋ย ตัวเองไม่มีปัญญาก่อไฟ
เลยอิจฉาเรา มายุให้รำดำให้เร็ว จ้างให้เราก็ก
ไม่ดับหรือไฟแสนอุ่นสุดประเสริฐของนี่นะ..

เพราะฉะนั้น โลกจึงเป็นกิเลสที่แลดู
เหมือนกับไม่มีฤทธิ์มีเดช แต่ถ้าเรารู้ชัดถึง

ฤทธิ์เดชความโลภเมื่อไร เราก็จะเลิกมันได้
เมื่อนั้น ที่เราเลิกไม่ได้ เพราะจิตใจของเราไม่
เห็นความชั่วของตัวโลก ใจเราไปเอื้อเอ็นดูมัน
เหมือนก่อกองไฟผิงหน้าหนาว ถ้าจะไหม้เราก็
ยินดีให้มันไหม้เรา

ไม่เหมือนไฟโตะ โตะนั้นเปรียบ
เหมือนอากาศร้อนจะตายอยู่แล้ว ยังมีไฟมา
ลุกอยู่ในห้องอีก ถ้าใครมาถามว่าเธอจะบ้า
หรือดี ร้อนจนอย่างนี้แล้ว ยังจะก่อกองไฟขึ้นมา
อีกทำไม เราก็เห็นดีด้วยเพราะตัวเราเองก็
อยากดับมันอยู่แล้ว แต่ยังไม่มีความสบาย
ยังไม่มีการลงใจจะดับ พอมีใครมาประท้วง
ขึ้น เราก็เปิดใจรับฟังคำแนะนำของเขา

เพราะฉะนั้น กิเลสตัวที่ทำให้เราเป็นคน
ตระหนี่ เป็นคนเห็นแก่ได้ ทำใจเราให้เป็น
แองสิ๊กขึ้น...สิ๊กขึ้นนั้น เราไม่รู้ตัวหรอก แล้ว
ยังเปลอสติไปชื่นชมยินดีกับมันอีกด้วย มัน
จึงทำให้ใจของเราถมเท่าไรก็ไม่เต็ม ..ถ้าได้ตรง
นี้มา ควรจะพอแล้ว ว่าจะพอแล้ว แต่พอได้

ตรงนี่มาจริง ..เออ..วางไว้นั่นแหละ โนน.. สาย
ตาไปตรงโน้นอีกแล้ว โอ้ย.. ตรงโน้นก็อยาก
ได้ใจจะขาด.. เพราะฉะนั้นสิ่งที่ได้มา ยังไม่
ทันใช้ให้ชื่นใจเลย เอาเก็บไว้ก่อน ไปเอาตรง
โน้นต่อไป ตรงนี้ที่ไปตีรันฟันแทงกับเขาจนได้
มา ก็ไม่เคยเอาออกมาใช้เลย จนตายไปแล้ว
ก็จำไม่ได้ว่ามีอยู่เป็นสมบัติของเรา

เรื่องของใจเป็นอย่างนี้ ถึงถมไม่เต็ม
เท่าไรๆ ใส่เข้าไปแล้วหายต่อม เพราะว่าเมื่อ
ได้มาแล้วมันเลิกใส่ใจสนใจ ไม่ได้จดไม่ได้จำ
อีกต่อไป แต่สายสายตาออกไปหาของอื่นที่ยัง
ไม่ใช่ของเรา ถ้าเจ้าตัวไม่ฝึกไม่ฝน ใจก็ไม่มี
ความพอ มันพาให้เราดิ้นรนเหน็ดเหนื่อยไล่
ตะครุบเงาไปกับมันเรื่อยๆ เราถึงเหมือนมด
ไต่ขอบกระดิ่ง

กิเลสตัวโลภนี่พาให้เราตรงนั้นก็อยากมี
อยากเป็น ตรงนี้ก็อยากได้ ตรงโน้นก็จะเอา
คว้าไปหมดทุกแห่ง ตรงไหนๆ ก็ปลดออก
ไม่ได้สักแห่ง เลยทำให้พอหยุดหายใจจาก

ตรงนี้ก็ไปเกิดตรงโน้น เกิดตรงโน้นเสร็จ ก็
ไปเกิดตรงนั้นต่อ ไม่มีเวลาว่างเว้นเลย เพราะ
ยางแห่งภพชาติในใจของเราพาให้เป็นไป

เหมือนเม็ดข้าวเปลือก ถึงจะเก็บไว้ใน
ยุ้งในฉาง พอขึ้นๆ ฝนพรำหน่อย ยังไม่ทัน
หวานลงดินเลย ก็ออกรากออกมาแล้ว ใจที่
เฝ้ามไปด้วยยางของความอยากก็เป็นทำนองนี้
นึกถึงตรงนั้นก็จะไปออก ตรงนี้ก็ไปเกิด
ตรงโน้นก็จะไปเอา ตรงไหนก็จะอยากได้ออยาก
เป็นทั้งนั้น

ทีนี้ทำอย่างไรล่ะ เราถึงจะรู้เท่าทัน แรกๆ
ต้องบอกตัวเองว่า ถ้าอยากอะไร ต้องไม่ทำ
ต้องไม่กิน ทำเหมือนเด็กมีปัญหา ใจคิดอยาก
อะไร ต้องไปทางตรงกันข้ามเอาไว้ พอใจเรา
ปรุงว่า ใ้ไหนจะเอา เราต้องเอาสติกำราบลงไป
เลยว่าใ้ไหนไม่เอา ถ้าทำได้อย่างนี้ เราก็จะดีขึ้น

แต่สติก็เจ้าเล่ห์แสนกล โดยปกติแล้ว
กิเลสครอบครองใจเราอยู่ เพราะฉะนั้น ปาก
ก็บอกว่า เออ.. เราจะต้องฝืนเอาไว้ว่า ไม่เอา

แต่..เปล่า พอถึงเวลาเข้าจริงๆ สถิติตามไม่ทัน
ใจปลิวตามไปแล้ว บางทียังไม่ทันที่ใจบอกว่า
จะเอาเลย พอตากระทบรูปเท่านั้น มือไปคว้า
แล้ว ยังไม่ทันได้คิดอะไรทั้งนั้น ไวเป็น
อัตโนมัติเสียจนกระทั่งไม่มีขั้นตอนอย่างนี้

เราต้องพยายามน้อมสิ่งต่างๆ รอบตัว
มาเป็นตัวอย่าง มาเป็นอุทาหรณ์สอนใจ เตือน
ใจเอาไว้ น้อมเรื่องของคุณหมอมือที่ล้มพลาดจาก
เส้นโลหิตในสมองแตก ขนาดเฉียดความตาย
แคंपลายจมูก ก็เลสก็ยังไม่ไปกินอีกจนได้
ท่านก็เล่าเอง ตอนที่คิดว่าไม่ได้ต้องการวัตถุ
ข้าวของเงินทองอะไรเลย นอกจากชีวิตเท่านั้น
ใจเบาสบาย ไม่ไปกังวลว่า ทรัพย์สมบัติตรง
นั้น ตรงนี้จะดูแลอย่างไร จะทำให้งอกเงยขึ้น
มาอย่างไร จะไม่ถูกคดโกงไปอย่างไร ความ
คิดกังวลอย่างนั้นมันวุ่นวายหนักอกหนักใจ
ไปหมด

แต่พอเกิดเหตุการณ์จริงๆ มาทดสอบ
สติก็ตามไม่ทัน ใจกลิ้งตามสิ่งที่เราพร่ำบอก

ว่า มันเป็นทุกข์นั้นแหละ แต่ใจก็ยินดีที่จะตกลงไปในกองทุกข์อันนั้น โดยไม่จุกคิด ไม่ลังเลสงสัยสักนิดหนึ่ง

ถ้าได้เห็นตัวอย่างอะไร แล้วเราน้อมมาเตือนใจอยู่โดยสม่ำเสมอ ก็พอจะมีภูมิคุ้มกันว่า เมื่อกิเลสตัวนี้มากกระทบใจเรา เราจะได้มีสติที่จะระลึกรู้ทัน แล้วห้ามล้อเอาไว้ ในที่สุดก็มีทางที่จะหยุด หลุดรอดจากกิเลสไปได้ ถ้าไม่ระมัดระวังไว้อย่างนี้ มันก็จะเป็นกิเลสไปเหมือนท่านเศรษฐีที่หนีซ่อนไปทำขนมเบื้องบนปราสาทชั้น ๔ กลัวคนมาขอ มาแย่งทำให้สิ้นเปลือง

แม้กระทั่งในนิทาน ก็มีเรื่องที่แสดงถึงใจที่โลภหวง มีเท่าไรก็ไม่รู้จักพอ ดังเรื่องยักษ์ตนหนึ่ง มีปราสาทตั้งอยู่ในสวนใหญ่ สวนของยักษ์มีดอกไม้ ต้นไม้สะพรั่งไปหมด ทำให้เด็กๆ ชอบพากันมาเล่นในสวนนี้

วันหนึ่งยักษ์นั่งมองเด็กๆ ที่มาวิ่งเล่นกัน เด็กบางคนเก็บผลไม้กิน หรือเด็ดใบไม้

เล่น ยักษ์ก็เกิดความหวังว่า เตี้ยวสวนจะไม่
 สวย เลย์ไล่เด็กให้ออกไปเล่นที่อื่น ทั้งๆ ที่
 สวนนั้น ถึงเด็กๆ จะเก็บผลไม้ไปกินเท่าไรๆ
 ก็ไม่หมด แต่ใจที่โลภเห็นแก่ตัว ทำให้หวัง
 แหน เตี้ยวผลไม้ร่อยหรอไป เตี้ยวผลไม้จะ
 หมดไป

ผลไม้ที่เด็กๆ กินนั้นก็ไม่มากไปกว่าที่
 นกมาจิกกิน แต่ยักษ์ก็โกรธ คอยไล่เด็กๆ
 ออกไป เมื่อไล่ไปแล้วก็ไม่แน่ใจว่า เด็กจะไม่
 แอบเข้ามาวิ่งเล่นอีก ยักษ์เลยสร้างกำแพง
 ล้อมสวนเสีย เด็กก็ยังปีนกำแพงเข้ามาวิ่งเล่น
 กันสนุกสนาน ยักษ์โกรธมาก ทำกำแพงให้
 สูงขึ้นไปจนกระทั่งเด็กๆ ปีนเข้ามาไม่ได้

ความผิดปกติก็เกิดขึ้นในสวนของยักษ์
 ปกติเมื่อน้ำหนาวผ่านไปแล้ว อากาศก็เปลี่ยน
 เป็นฤดูใบไม้ผลิ ที่อื่นๆ ก็เปลี่ยนฤดูไปแล้ว
 หิมะละลาย ต้นไม้เริ่มผลิใบอ่อน นกมาร้อง
 เพลง แต่ปรากฏว่าสวนของยักษ์ หิมะก็หนา
 อยู่อย่างนั้น ไม้ย่อมละลาย ต้นไม้ยืนต้นเฉย

๘๒

ไบไม่มี อากาศก็หนาวเหน็บ นกไม่ยอมเข้ามา เพราะดินแดนแห่งนี้ถูกกำแพงกั้นจนกระทั่งไม่รู้ว่ โลกข้างนอกฤดูกาลเปลี่ยนไปอย่างไร สวนของยักษ์ก็หนาวขึ้นหนาวขึ้นเรื่อยๆ หิมะก็หนา..หนาขึ้นเหมือนจะมีแต่ฤดูหนาวอย่างเดียว ยักษ์ก็แปลกใจ ทำไมปราสาทจึงหนาวนัก นับวันก็ยิ่งหนาวขึ้น..หนาวขึ้น ยักษ์จึงเปิดประตูออกไปดูข้างนอก ข้างนอกเป็นฤดูใบไม้ผลิแล้ว แดดอบอุ่นนกกเกาะตามกิ่งไม้ร้องเพลงกันเต็มไปหมด ยักษ์ไปถามนกว่า ทำไมถึงไม่เข้าไปร้องเพลงในสวนยักษ์บ้างล่ะ นกก็ตอบว่าท่านใจร้ายใจดำ หวงสวนของท่าน ท่านก็อยู่กับหิมะไป พวกเราไม่อยากบินเข้าไป เพราะกำแพงสูงเหลือเกิน

ยักษ์ก็เสียใจ ต่อยกำแพงทิ้ง แล้วหวังว่าเด็กจะเข้ามาวิ่งเล่นใหม่ แต่เด็กก็ไม่กลับเข้ามาวิ่งเล่น เพราะที่อื่นอุ่นสบาย มีต้นไม้ใบไม้ ตรงนี้มีแต่หิมะเป็นกองหนาหนาวเหน็บไปหมด ยักษ์อ่อนวอนเด็กก็แล้วเด็กไม่ยอมเข้ามาเพราะ

กลัวว่าเดี๋ยวจะถูกยักษ์ไล่ออกไปอีก

ในที่สุดยักษ์ไปอุ้มเด็กเล็กๆ คนหนึ่ง ซึ่งวิ่งหนีไปกับพี่ๆ ไม่ทัน เอามาวางบนกิ่งไม้ แล้วชวนให้เล่นต้นไม้ เมื่อมีเด็กมานั่งได้สัมผัส ไออุ่นก็เริ่มตื่น สลัดกิ่งให้หิมะร่วงลงไป ตื่น จากฤดูหนาวขึ้นมาเป็นฤดูใบไม้ผลิ เริ่มผลิ ตุ่มใบขึ้นมา เมื่อต้นไม้ต้นนี้ตื่นขึ้นมา ต้นอื่นๆ ก็ตื่นตาม หิมะก็เริ่มละลายไป

ยักษ์เริ่มเรียนรู้ว่า จิตใจที่นึกถึงแต่ตัวเอง หวงแหน เห็นแก่ตัวนั้นไม่ใช่ความสุข หรอก มันมีส่วนเป็นของตัวเองก็จริง แต่ส่วน ก็หนาวเหน็บไปหมด เพราะความแล้งน้ำใจ ใครๆ ก็ไม่เข้ามายุ่งมาเกี่ยวด้วยในที่สุดตัวเอง ก็ทุกข์เดือดร้อน

ใจอันนี้ก็เริ่มเรียนรู้จากธรรมชาติ จากความเป็นจริงทำให้รู้ว่า ถ้าเราเริ่มให้ เพื่อแผ่ น้ำใจออกไปให้เด็กเข้ามาเล่นมีความสุขแล้ว สิ่งที่เราเนื้กว่าเราสละให้ไปนั้น ความจริงเรา ได้รับกลับมาเต็มเปี่ยม ใจเรามีความสุข รู้สึก

ว่า ชีวิตของเราเป็นที่พึงปรารถนา สวนของเรา
ทรัพย์สินของเราก็เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ทำ
ให้โลกนี้รื่นเรียงิบรเทิงขึ้น นกก็เข้ามาร้องเพลง
ต้นไม้ก็มีชีวิตผลิบานออกดอกออกผล ทำ
ให้เกิดความสวยงาม ความรื่นขึ้นกับโลกนี้

ถ้าเราทุกคนระลึกรู้ได้อย่างยักระตื้นนี้
แล้ว เมื่อไรก็ตามที่เราจะนึกเห็นแก่ตัวว่า..
ไม่ได้..ฉันต้องเอาไว้ก่อนเพื่อความปลอดภัย
เพื่อความสบายของฉัน.. ให้นึกถึงยักระตื้นนี้ จำ
ให้ได้ว่า ถ้าเป็นอย่างนั้น อะไรๆ รวมทั้งตัวเรา
ก็จะเย็นหนาวเหน็บไปหมด เพราะความเห็น
แก่ตัว ความใจร้ายใจดำจนกระทั่งไม่มีอะไร
ที่ไหนอยากจะเข้ามาใกล้ แล้วเราพอใจหรือที่
จะมีชีวิตอย่างนั้น ถ้าพอใจก็แล้วเรื่องไป

แต่ถ้าไม่พอใจ เราอยากจะเป็นคนที่มี
จิตมีใจ เป็นมนุษย์ที่มีสัมพันธ์ต่อกัน เราก็
ปรับเปลี่ยนใจเสียอย่างที่ยักระตื้นไปอุ้มเด็กมา แล้ว
เปิดใจให้สิ่งต่างๆ เข้ามาใช้บริการของเรา แล้ว
มีความสุขความรื่นรมย์ถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน

ใจของคนเรานั้นเมื่อปล่อยให้มันเป็นข้าทาส
ของกิเลสแล้วมันถมไม่เต็มก็จริง แต่ว่าลึกลง
ไปที่ก้นบ่ออันนี้ คือ พุทธะ ที่รู้ ตื่น เบิกบาน
เอื้อเพื่อเอื้อแผ่ต่อกัน ถ้าเราระลึกนึกถึงตรงนี้
ได้ แล้วพยายามที่จะค้นเอาพุทธะขึ้นมาให้ได้
ใจของแต่ละบุคคลก็จะเสมอกันเป็นเพื่อน
ร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เราก็ไม่เป็น
แฉ่งลึกลง ที่ไปกักเก็บเอาอะไรมาไว้เป็นส่วนตัว
ทำให้โลกทุกข์เดือดร้อน ขาดแคลนเพราะเรา
เมื่อเห็นอย่างนี้ แล้วขัดเกลาตัวเราได้
ถึงตรงจุดนี้ โลกจะสันติสุข และน่าอยู่ คนที่
จะมีความสุขเป็นคนแรก คือเราเอง อย่างยักษ์
ตานั้น พอเห็นเด็กๆ เขามาวิ่งเล่น ต้นไม้เริ่ม
ตื่น นกกลับมาร้องเพลงอย่างเดิม สวนมีชีวิต
ชีวา ยักษ์ก็มีความสุข แล้วพบว่า แต่เดิมที่
หลงเข้าใจว่า จะต้องหวงแหนทุกอย่างเอาไว้
เป็นความสุขของตนนั้น ไม่จริง แต่เมื่อไร
ก็ตาม ที่ของของเราเป็นคุณเป็นประโยชน์กับ
ผู้อื่นเรากลับปีติสุข ใจที่ปีติสุขนี้คือ รางวัลที่

๘๖

เราได้มาเต็มเปี่ยมแล้ว ไม่มีอะไรสูญเสียไปเลย
ถ้าใจใดเห็นเคล็ดลับตรงนี้แล้ว ใจนั้น
ก็จะถมเต็ม เป็นใจที่มีฐานตั้งมั่นมีความอึดเต็ม
เป็นสุข ไม่เบียดเบียนตัวเอง

หวังว่าเราทุกคนคงเห็น แล้วไปพากเพียร
พยายาม ฝึกฝนตัวอบรมตัวของตัว ให้มี
มรดกไว้เป็นเสบียงเลี้ยงตัว ตัวใครตัวมัน
แยบคายอุบายใคร แยบคายอุบายมัน จะเอา
แยบคายอุบายยักษ์ ไปเป็นแนวทางก็ได้ จะ
ได้ทำให้โลกนี้น่าอยู่น่ารื่นรมย์.

ถ้าฝ่ายที่ถูกรักษา พิจารณา
ได้ว่า ใจที่ไม่ได้ฝึกอบรม ต่อให้มี
ความรู้ทางโลกแค่ไหน จะยกย่อง
ตนเองว่าเป็นบัณฑิต แต่ความจริง
หาใช่บัณฑิตไม่ ใจนั้นยังป่าเถื่อน ยัง
คะนองตามที่กิเลสจะชักพาไป ไม่ว่า
เราจะเอาหัวโขนอะไรมาใส่แค่ไหน
เราก็ไม่สามารถซ่อนเร้นสันดานเดิม
ที่เป็นความเคยชิน ที่เจ้าตัวยังไม่ เคย
ไปขุดไปค้นเพื่อทำความรู้จักกับตัว
ของตัวเอง